

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalne kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin zadania 1 w projekcie „Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury”, definiuje Strategię wdrożenia modelu dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączanej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które można wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary mogą zostać dowolnie rozszerzone według uznania instytucji kultury, uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Stan obecny

Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Wypełniając ten punkt można skorzystać z opublikowanego na stronie www instytucji, a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK.

Limit słów: maksymalnie 500.

W tej części proszę uwzględnić zwłaszcza:

1. Nazwę, rodzaj instytucji kultury i założenia programowe.
2. Zespół, kompetencje pracowników i pracownic.
3. Działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności.
4. Współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Sądecka Biblioteka Publiczna im. Józefa Szujskiego w Nowym Sączu to główna publiczna biblioteka miasta oraz samorządowa instytucja kultury. Jej działalność koncentruje się na rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelnich, informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców. Biblioteka dba o funkcjonowanie sieci bibliotecznej w mieście oraz popularyzuje wiedzę, naukę i lokalne dziedzictwo.

Biblioteka zatrudnia 45 osób, z czego 31 pracuje na stanowiskach bibliotekarskich, a pozostali pracownicy zajmują się administracją i obsługą techniczną. Zespół tworzą doświadczeni i zaangażowani specjaliści posiadający kwalifikacje z zakresu bibliotekoznawstwa, edukacji, animacji kultury, a także pracy z osobami starszymi i osobami ze szczególnymi potrzebami. Pracownicy stale podnoszą swoje

kwalifikacje, uczestnicząc w szkoleniach oraz aktywnie reagując na zmieniające się potrzeby Czytelników.

W ofercie instytucji znajdują się tradycyjne działania biblioteczne, takie jak gromadzenie i opracowanie materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów, wypożyczenia międzybiblioteczne, tworzenie katalogów i baz danych, bibliografia regionalna oraz organizacja wydarzeń promujących czytelnictwo. Użytkownicy mogą korzystać z książek z dużą czcionką, audiobooków, e-booków i synchrobooków. Współpraca ze Stowarzyszeniem „Larix” i innymi NGO umożliwiła udostępnianie książek w formacie Czytaka i DAISY. Biblioteka oferuje też stanowisko komputerowe z oprogramowaniem powiększającym i specjalistyczną klawiaturą. Oddział dla Dzieci i Młodzieży prowadzi cykliczne warsztaty i zajęcia literacko-edukacyjne, w tym z elementami biblioterapii i arteterapii dla grup przedszkolnych, szkolnych, klas specjalnych oraz uczestników indywidualnych, spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki i grupy teatralnej „Leśne Duszki”, spotkania autorskie.

Biblioteka uczestniczy w działaniach integrujących środowisko osób z niepełnosprawnościami. We współpracy z Fundacją „Help You” i grupą „Wiara i Światło” zorganizowano spotkania z książką, w których udział wzięły dzieci z niepełnosprawnościami, ich rodziny i opiekunowie.

Przy współpracy z Klubem Aktywnych Mam odbyły się spotkania integracyjne. Mamy wraz z dziećmi budowały wspólną przestrzeń wsparcia i wymiany doświadczeń. Z lokalnymi szkołami Biblioteka organizowała zajęcia, których efektem były m.in. domki bookcrossingowe i wystawy prac plastycznych.

W ramach projektu „Spotkajmy się przy sztaludze. AUTYZM SZTUKA”, z udziałem lokalnego artysty Mariusza Brodowskiego „Mgr Morsa”, odbyły się warsztaty malarskie dla osób w spektrum autyzmu. Uczestnicy mogli rozwijać swoje talenty artystyczne i zaprezentować efekty pracy szerszej publiczności. Projekt ten miał nie tylko wymiar edukacyjny, ale i społeczny – stwarzając przestrzeń do wyrażania siebie i budowania poczucia wartości.

Wspólnie ze Stowarzyszeniem „Nadzieja” zrealizowano warsztaty teatralne dla dzieci z niepełnosprawnościami, zakończone spektaklem „Brzydkie kaczątko” w sali Miejskiego Ośrodka Kultury, dostosowanej do potrzeb osób z obszaru ruchu.

Biblioteka realizuje także szereg nietypowych działań, wychodzących poza standardową ofertę instytucji. Wydarzenia w ramach „Sądeckich Dni Literatury”, były tłumaczone na język migowy. Prowadzone są również liczne działania dla osób starszych: „Literacki wtorek w bibliotece”, „Podróże na emeryturze”, Dyskusyjne Kluby Książki, kursy języka angielskiego, kursy komputerowe, klub szachowy, warsztaty rękodzielnicze. Organizowaliśmy również cykl spotkań „Akademia zdrowego seniora”. Współpraca z Centrum Sądeckiego Seniora pozwala na organizację wydarzeń popularyzujących lokalne dziedzictwo i sylwetki sądeckich osobowości.

Sądecka Biblioteka Publiczna aktywnie współdziała z lokalnymi instytucjami i organizacjami, promując inkluzywność, edukację i uczestnictwo w kulturze. Poprzez różnorodne działania przyczynia się do budowy otwartego i wrażliwego społeczeństwa lokalnego.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracownic instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Limit słów: maksymalnie 500.

Sądecka Biblioteka Publiczna im. Józefa Szujskiego w Nowym Sączu, w ramach swojej działalności na rzecz dostępności, podejmuje działania mające na celu rozpoznanie i zrozumienie potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami. Kluczowym elementem tego procesu jest bezpośredni kontakt z uczestnikami wydarzeń, ich opiekunami oraz przedstawicielami organizacji pozarządowych.

Zbierane informacje pozwalają na bieżąco dostosowywać ofertę instytucji do oczekiwań i możliwości różnych grup odbiorców.

Jedną z najcenniejszych form diagnozy okazała się rozmowa osobista – zarówno formalna, jak i nieformalna. Pracownicy biblioteki na bieżąco zbierają opinie od uczestników warsztatów, zajęć i spotkań – zwłaszcza tych dedykowanych dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami. Tego typu kontakt pozwala szybko zidentyfikować bariery, oczekiwania i możliwości uczestników. Szczególnie wartościowe były rozmowy prowadzone po zajęciach organizowanych we współpracy z Fundacją „Help You”, grupą „Wiara i Światło” oraz Stowarzyszeniem „Nadzieja”. Rozmowy z opiekunami oraz animatorami tych środowisk dostarczyły wielu istotnych wskazówek dotyczących barier komunikacyjnych, przestrzennych i organizacyjnych, a także pomysłów na możliwe formy wsparcia.

Istotnym źródłem wiedzy są również komentarze i reakcje w mediach społecznościowych. Biblioteka aktywnie śledzi opinie zamieszczane przez uczestników wydarzeń i ich opiekunów na Facebooku i innych platformach. Pozwoliło to na szybką identyfikację potrzeb, np. w zakresie wprowadzenia tłumacza języka migowego, organizacji warsztatów sensorycznych czy dostosowania komunikacji wizualnej.

Po każdym większym wydarzeniu kulturalnym, takim jak „Sądeckie Dni Literatury”, „Kolej na książkę, książka na kolej” czy projekt „AUTYZM SZTUKA”, zbierane były informacje zwrotne – ustnie i poprzez wiadomości e-mail lub komentarze internetowe. Wnioski z tych obserwacji zostały przełożone na konkretne działania: doposażenie biblioteki w sprzęt wspomagający, poprawę dostępności strony internetowej, organizację wydarzeń tłumaczonych na Polski Język Migowy, wprowadzenie elementów arteterapii i biblioterapii do stałej oferty Oddziału dla Dzieci i Młodzieży.

Choć dotychczasowa diagnoza nie miała charakteru formalnego badania socjologicznego, miała charakter animacyjno-badawczy i opierała się na autentycznym, codziennym kontakcie ze społecznością. Pracownicy biblioteki byli bezpośrednio zaangażowani w proces diagnozy – to oni prowadzili rozmowy, analizowali komentarze i wdrażali wnioski. W razie potrzeby korzystano z konsultacji

z zewnętrznymi ekspertami i organizacjami (np. Fundacja „Help You”, Stowarzyszenie „Larix”), by lepiej zrozumieć specyfikę potrzeb konkretnych grup.

Dzięki tym działaniom instytucja zbudowała praktyczną, opartą na relacjach i obserwacji wiedzę o potrzebach środowisk osób z niepełnosprawnościami, co przekłada się na systematyczne podnoszenie jakości i dostępności oferty.

Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Limit słów: maksymalnie 500.

Analiza działań realizowanych przez Sąddecką Bibliotekę Publiczną – Oddział dla Dzieci i Młodzieży, przeprowadzona w oparciu o Model Dostępnej Kultury, pozwoliła wskazać szereg barier ograniczających udział osób ze szczególnymi potrzebami i osób starszych w ofercie instytucji. Bariery zostały opisane z perspektywy etapów podróży odbiorcy (poruszanie się po instytucji i doświadczenie wydarzenia) oraz obszarów dostępności: rozumienie, czucie, ruch i słuch.

Pierwszą barierą jest nieuporządkowana sensorycznie przestrzeń, która nie sprzyja orientacji i poczuciu bezpieczeństwa. Brak stref wyciszenia i strefy przyjaznej sensorycznie utrudnia udział w wydarzeniach, szczególnie osobom wrażliwym na bodźce lub mającym trudności z rozumieniem i przetwarzaniem otoczenia. Nadmiar kolorów, brak czytelnych oznaczeń i brak miejsc wycofania się powodują przeciążenie i stres, co ogranicza aktywne uczestnictwo.

Drugą istotną barierą jest brak procedur, sprzętu i przeszkolonego personelu w zakresie ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. Na etapie poruszania się po instytucji brak jasnych komunikatów i czytelnych wskazówek w sytuacjach zagrożenia prowadzi do obniżenia poczucia bezpieczeństwa. Dla osób w obszarze czucia i rozumienia niepewność w zakresie ewakuacji jest istotnym czynnikiem zniechęcającym do udziału w wydarzeniach.

Kolejną barierą dotyczy niewystarczającej liczby materiałów dostępnych. Oferta biblioteki nie obejmuje w wystarczającym stopniu książek łatwych do czytania i rozumienia, publikacji AAC, materiałów dotykowych czy sensorycznych. Brak takich zasobów oznacza wykluczenie osób w obszarze rozumienia i czucia, które nie mogą w pełni korzystać z działań instytucji, a ich uczestnictwo bywa ograniczone do roli obserwatorów.

Na etapie doświadczania wydarzenia ujawnia się bariera związana z brakiem klimatyzacji. Wysoka temperatura i hałas przy otwartych oknach zwiększają przeciążenie sensoryczne, utrudniają koncentrację i skracają czas uczestnictwa w wydarzeniach. Jest to szczególnie odczuwalne dla osób wrażliwych sensorycznie i starszych.

Poważną barierą jest nie tylko brak dostępnej toalety, ale brak toalety dla uczestników wydarzeń na parterze. Oznacza to nie tylko fizyczne utrudnienie, lecz także poważne obniżenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu. Osoby zwłaszcza w obszarze ruchu i czucia odczuwają ograniczenie swobody, napięcie i stres związany z możliwością wystąpienia sytuacji, w której nie będą w stanie skorzystać z toalety w sposób komfortowy. Świadomość tych trudności często prowadzi do unikania dłuższego pobytu w bibliotece i rezygnacji z pełnego uczestnictwa w wydarzeniach.

Kolejną barierą jest brak pętli indukcyjnej w sali warsztatowej. Osoby słabosłyszące nie mają zapewnionego dostępu do przekazu werbalnego, a brak tego rozwiązania technicznego obniża jakość odbioru wydarzeń i powoduje dyskomfort także w obszarze czucia.

Podsumowując, bariery w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży ograniczają możliwość pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym w wielu obszarach: od orientacji w przestrzeni i odbioru treści po kwestie bezpieczeństwa, komfortu i dostępu do podstawowych udogodnień.

Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału w projekcie „Projektowanie Uniwersalne Kultury” oraz w trakcie przedsięwzięcia szkoleniowego.

Limit słów: maksymalnie 500.

Analiza barier dostępności działań realizowanych przez Sąddecką Bibliotekę Publiczną – Oddział dla Dzieci i Młodzieży wskazała kluczowe potrzeby w zakresie tworzenia oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Potrzeby te zostały zidentyfikowane zarówno przed rozpoczęciem udziału w projekcie „Projektowanie Uniwersalne Kultury”, jak i w trakcie działań szkoleniowych i konsultacji ze środowiskami osób o szczególnych potrzebach.

Przed udziałem w projekcie „Projektowanie Uniwersalne Kultury” skupialiśmy się w dużej mierze na potrzebach architektonicznych wpływających na dostępność naszej oferty. W ostatnim czasie podjęto szereg działań, które w najbliższych latach znacznie poprawią dostępność. Przed nami rozbudowa budynku głównego IK oraz termomodernizacja budynku Oddziału połączona z dostosowaniem podjazdu do potrzeb użytkowników w obszarze ruchu. Szkolenia pozwoliły jednak szerzej spojrzeć na dostępność i uświadomiły, że wymaga ona kompleksowych i strategicznych działań.

Jedną z najważniejszych potrzeb jest uporządkowanie i zabezpieczenie przestrzeni sensorycznej. Obejmuje to wprowadzenie spójnej kolorystyki (np. pomalowanie ścian, zmiana dywanów, nowe meble), czytelnych oznaczeń oraz stworzenie strefy wyciszenia i strefy przyjaznej sensorycznie do prowadzenia warsztatów. Ponadto przestrzeń powinna być fizycznie bezpieczna – uwzględniając zabezpieczenie grzejników, klamek w oknach oraz innych elementów mogących stanowić zagrożenie. Takie rozwiązania ułatwią osobom w obszarach czucia i rozumienia orientację w przestrzeni, zapewnią poczucie bezpieczeństwa i pozwolą w pełni uczestniczyć w wydarzeniach.

Drugą kluczową potrzebą jest przygotowanie i wdrożenie procedur ewakuacyjnych, zakup odpowiedniego sprzętu i przeszkolenie personelu. Jasne, proste komunikaty oraz wsparcie ze strony pracowników pozwolą uczestnikom czuć się bezpieczniej, co zwiększy ich zaufanie do instytucji i gotowość do korzystania z jej oferty.

Kolejną potrzebą jest zwiększenie liczby wydarzeń dostępnych. Z tej potrzeby wynikają inne: zwiększenie ilości wyposażenia, materiałów sensorycznych, tekstów kultury dostępnej oraz książek prostych do czytania i rozumienia, które umożliwią nam tworzenie oferty dostosowanej do potrzeb osób w obszarze rozumienia i czucia. Takie zasoby umożliwią pełniejsze uczestnictwo tym osobom oraz otworzą przed nimi ofertę IK. Potrzebne są różnorodne materiały: książki językiem prostym, w formie AAC, książki łatwe do czytania i zrozumienia, dotykowe, z ilustracjami pop-up, materiały sensoryczne (maty, piłki, zabawki, gry), magiczny dywan z pakietami i inne. W rozmowach z partnerami pojawiła się także potrzeba opracowania lokalnych legend językiem prostym. Różnorodność zasobów otworzy przed osobami w obszarze rozumienia i czucia możliwość pełniejszego uczestnictwa i aktywnego odbioru treści.

Na etapie doświadczania wydarzeń istotną potrzebą jest instalacja klimatyzacji. Rozwiązanie to poprawi komfort uczestników, zmniejszy ryzyko przeciążenia sensorycznego i ułatwi koncentrację.

Kolejna potrzeba dotyczy stworzenia i dostosowania toalety na parterze. Obejmuje to zarówno rozwiązania architektoniczne, jak i zastosowanie czytelnych oznaczeń, spokojnej kolorystyki czy prostych instrukcji użytkowania. Taka toaleta podniesie komfort, poczucie bezpieczeństwa i pozwoli uczestnikom na dłuższy i bardziej swobodny udział w wydarzeniach.

Instalacja stacjonarnej pętli indukcyjnej w sali warsztatowej oraz zakup mobilnych pętli indukcyjnych zapewni dostępność dla osób z obszaru słuchu, zwiększy jakość odbioru wydarzeń, ograniczy dyskomfort i uczyni instytucję bardziej inkluzywną.

Podsumowując, potrzeby te obejmują zarówno zmiany w przestrzeni, infrastrukturze i ofercie, jak i rozwój kompetencji kadry oraz współpracę ze środowiskiem lokalnym.

Razem tworzą one podstawę do konsekwentnego wdrażania Modelu Dostępnej Kultury.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami

Proszę zaznaczyć na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza całkowity brak dostępności, a 10 pełną dostępność.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

Cel 1. Przestrzeń przyjazna sensorycznie i czytelnie oznakowana

Do końca 2026 roku w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży zostanie stworzona przynajmniej jedna strefa wyciszenia oraz bezpieczna sala warsztatowa dostosowana sensorycznie. Wprowadzona zostanie spójna kolorystyka ścian, dywanów i mebli, a przestrzeń zostanie czytelnie oznakowana i zabezpieczona. Biblioteka udostępni uczestnikom narzędzia sensoryczne, takie jak słuchawki wyciszające, kamizelki obciążeniowe czy koce sensoryczne, które pozwolą regulować bodźce i zwiększą poczucie bezpieczeństwa. Realizacja tego celu umożliwi osobom w spektrum autyzmu, z ADHD, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osobom starszym pełniejsze uczestnictwo w wydarzeniach i poprawi komfort ich pobytu w bibliotece.

Cel 2. Procedury ewakuacyjne, sprzęt i kompetencje kadry

Do końca 2026 roku zostanie opracowana i wdrożona procedura ewakuacyjna uwzględniająca potrzeby osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Biblioteka zostanie wyposażona w minimum dwa urządzenia do ewakuacji, takie jak krzesła ewakuacyjne czy maty, a pracownicy przejdą szkolenie z zakresu obsługi sprzętu i prowadzenia ewakuacji zgodnie z uniwersalnymi standardami bezpieczeństwa. Realizacja celu zwiększy zaufanie uczestników do instytucji i zapewni im bezpieczeństwo podczas wydarzeń.

Cel 3. Rozszerzenie zasobów dostępnych tekstów kultury i materiałów sensorycznych

Do końca 2026 roku Biblioteka zakupi i udostępni materiały dostępne, obejmujące książki łatwe do czytania, publikacje AAC, książki dotykowe, gry i pomoce sensoryczne. Ponadto opracowana zostanie i opublikowana przynajmniej jedna lokalna legenda językiem prostym. Zorganizowane zostaną minimum dwa wydarzenia dostępne dla osób w obszarze rozumienia i czucia. Realizacja tego celu umożliwi zwiększenie liczby wydarzeń dostępnych, wzrost aktywnego uczestnictwa odbiorców oraz poszerzenie oferty kulturalnej, a mierzalność można określić liczbą nowych materiałów, liczbą zorganizowanych wydarzeń i liczbą uczestników.

Cel 4 Zapewnienie klimatyzacji

Zapewnienie klimatyzacji jest niezbędne, by wydarzenia mogły odbywać się w komfortowych warunkach. W związku z wysokimi temperaturami w pomieszczeniach, w których odbywają się wydarzenia oraz uciążliwym poziomem hałasu przy otwartych oknach realizacja tego celu jak najszybciej – tj. w 2026 roku - jest ważna dla udziału w wydarzeniach kulturalnych zwłaszcza dla osób w obszarze czucia.

Cel 5. Stworzenie dostępnej toalety na parterze

Do końca 2026 roku zostanie udostępniona w pełni dostosowana toaleta na parterze. Realizacja celu zwiększy swobodę i niezależność uczestników, w tym osób o ograniczonej mobilności, a także wpłynie pozytywnie na czas i komfort uczestnictwa w wydarzeniach.

Cel 6. Montaż pętli indukcyjnej w sali warsztatowej

Do końca 2026 roku w sali warsztatowej zostanie zainstalowana stacjonarna pętla indukcyjna, a dodatkowo zakupione zostaną mobilne pętle indukcyjne, które umożliwią dostęp do przekazu werbalnego podczas wydarzeń w różnych częściach biblioteki. Realizacja celu zapewni osobom z obszaru słuchu równy dostęp do informacji, poprawi jakość odbioru treści, zmniejszy dyskomfort sensoryczny oraz uczyni instytucję bardziej inkluzywną.

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w perspektywie długookresowej, to jest do końca 2030 roku.

Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

Cel 1. Zwiększenie dostępności infrastruktury i zasobów sprzętowych w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży

Do końca 2030 roku instytucja planuje usunięcie kluczowych barier architektonicznych, które utrudniają samodzielne poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi oraz osobom starszym. Celem jest montaż windy umożliwiającej dostęp do wszystkich poziomów budynku, zapewnienie w pełni dostosowanej toalety na piętrze oraz reorganizacja przestrzeni parteru w celu otwarcia i ułatwienia poruszania się po Oddziale. Realizacja tych działań zwiększy komfort korzystania z usług biblioteki, poprawi możliwość uczestnictwa w wydarzeniach i pozwoli instytucji na szerszą współpracę ze środowiskami osób o szczególnych potrzebach, np. ze Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo i Umysłowo „Nadzieja” oraz placówkami edukacyjnymi dla dzieci z ograniczeniami ruchowymi i intelektualnymi. Adaptacja infrastruktury wpłynie nie tylko na bezpieczeństwo i komfort użytkowników, ale również na jakość obsługi oraz rozwój oferty wydarzeń dostępnych.

Cel 2. Powiększenie bazy dostępnych tekstów kultury, materiałów sensorycznych i rozwój oferty wydarzeń dostępnych

Do końca 2030 roku instytucja planuje systematyczne zwiększenie zbiorów dostępnych tekstów kultury oraz materiałów sensorycznych, w tym książek prostych

do czytania i rozumienia, publikacji AAC, materiałów dotykowych i gier edukacyjnych. Cel obejmuje również rozwój oferty wydarzeń kulturalnych, które będą dostosowane do różnych potrzeb odbiorców i włączające osoby z obszarów rozumienia, czucia oraz słuchu. Planowane działania to m.in. warsztaty integracyjne dla dzieci niewerbalnych, czytanie bajek z wykorzystaniem książek komunikacyjnych, gry miejskie oparte na włączających zadaniach oraz bieżące udostępnianie nowych, dostępnych tekstów kultury. Realizacja tego celu umożliwi pełniejsze uczestnictwo w wydarzeniach, zwiększy różnorodność oferty i pozwoli instytucji odpowiadać na zmieniające się potrzeby obecnych i przyszłych odbiorców.

Planowany sposób pomiaru osiągnięcia celu krótkoterminowego.

Należy podać nazwę i definicję wskaźnika, jego wartość oraz sposób pomiaru.

Limit słów: maksymalnie 500.

Cele krótkoterminowe Sąddeckiej Biblioteki Publicznej – Oddział dla Dzieci i Młodzieży:

Tabela 1. Planowany sposób pomiaru osiągnięcia celów (do końca 2026 roku).

Cel	Wskaźnik	Definicja wskaźnika	Wartość docelowa	Sposób pomiaru
1. Przestrzeń przyjazna sensorycznie i czytelnie oznakowana	Liczba stref sensorycznych i wyciszenia	Liczba wydzielonych stref wyciszenia i stref przyjaznych sensorycznie dostępnych dla uczestników wydarzeń	Minimum 2 strefy (1 wyciszenia + 1 sala warsztatowa dostosowana sensorycznie)	Faktura zakupowa, protokół zdawczo-odbiorczy dokumentacja fotograficzna
	Czytelne oznakowanie pomieszczeń	Liczba tablic informacyjnych zgodnych z wytycznymi	Minimum 5 tablic	Faktura zakupowa, dokumentacja

Cel	Wskaźnik	Definicja wskaźnika	Wartość docelowa	Sposób pomiaru
		dostępności (np. piktogramy, kontrast kolorystyczny, opisy w prostym języku).		a fotograficzna
	Liczba narzędzi sensorycznych	Liczba elementów wyposażenia wspierających regulację bodźców (słuchawki wyciszające, kamizelki obciążeniowe, koce sensoryczne) dostępnych podczas wydarzeń	Minimum 10 różnych narzędzi dostępnych w Oddziale	Faktura zakupowa, dokumentacja fotograficzna
2. Procedury ewakuacyjne, sprzęt i kompetencje kadry	Udział przeszkolonych pracowników	Minimum jedno szkolenie z udziałem minimum 20 pracowników, obejmujące procedury ewakuacyjne i obsługę sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami	Minimum 1 szkolenie Minimum 20 pracowników	Lista obecności, zaświadczenie o ukończonym szkoleniu
	Liczba sprzętów ewakuacyjnych	Liczba sprzętów ułatwiających bezpieczną ewakuację	Minimum 2 urządzenia	Faktura zakupowa, dokumentacja

Cel	Wskaźnik	Definicja wskaźnika	Wartość docelowa	Sposób pomiaru
		(np. krzesła ewakuacyjne, maty)		a fotograficzna
	Liczba przygotowanych procedur ewakuacyjnych	Liczba opracowanych i wdrożonych dokumentów dot. ewakuacji osób z niepełnosprawnościami	1 procedura	Zatwierdzona instrukcja ewakuacyjna
3. Rozszerzenie zasobów dostępnych tekstów kultury i materiałów sensorycznych	Liczba nowych materiałów	Liczba zakupionych książek, publikacji AAC, książek dotykowych, gier i pomocy sensorycznych	Minimum 25 nowych materiałów	Faktura zakupowa, dokumentacja fotograficzna
	Liczba opracowanych dostępnych tekstów kultury	Liczba opracowanych ze środowiskiem osób ze specjalnymi potrzebami legend regionalnych Liczba egzemplarzy opracowanych legend	Minimum 1 legenda Minimum 20 egzemplarzy	Faktura zakupowa, dokumentacja fotograficzna
	Liczba wydarzeń dostępnych	Liczba wydarzeń kulturalnych zorganizowanych z użyciem nowych materiałów	Minimum 2 wydarzenia	Faktura lub umowa Lista uczestników, dokumentacja

Cel	Wskaźnik	Definicja wskaźnika	Wartość docelowa	Sposób pomiaru
				a fotograficzna
4. Zapewnienie klimatyzacji	Dostawa i montaż jednego systemu klimatyzacji	Zakup i montaż systemu klimatyzacji w pomieszczeniach Oddziału	1 system klimatyzacji zainstalowany i działający	Faktura zakupowa, protokół zdawczo-odbiorczy
5. Stworzenie dostępnej toalety na parterze	Dostępność toalety	Liczba w pełni dostosowanych toalet dostępnych dla uczestników wydarzeń	1 toaleta na parterze	Faktura zakupowa, protokół zdawczo-odbiorczy, dokumentacja fotograficzna
6. Montaż pętli indukcyjnej w sali warsztatowej	Liczba zainstalowanych pętli	Liczba stacjonarnych i mobilnych pętli indukcyjnych dostępnych podczas wydarzeń	1 stacjonarna + minimum 2 mobilne pętle	Faktura zakupowa, protokół zdawczo-odbiorczy, dokumentacja fotograficzna

Plan działań na rzecz osiągnięcia postawionych celów

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie.

Limit słów: maksymalnie 500.

Działania krótkoterminowe w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży Sądeckiej Biblioteki Publicznej będą skoncentrowane na likwidacji barier architektonicznych i sensorycznych, zwiększeniu dostępności zasobów oraz wsparciu kompetencji kadry. W pierwszym etapie zostanie uporządkowana i zabezpieczona przestrzeń instytucji. Utworzona zostanie strefa wyciszenia oraz bezpieczna sala warsztatowa dostosowana sensorycznie, wyposażona w pakiety wyciszające, słuchawki, kamizelki obciążeniowe i koce sensoryczne. Przestrzeń zostanie oznakowana w sposób czytelny dla osób wrażliwych na bodźce oraz osoby starsze, a elementy mogące stanowić zagrożenie – takie jak grzejniki czy klamki w oknach – zostaną odpowiednio zabezpieczone. Działania te dotyczą obszarów czucia i rozumienia oraz etapu „doświadczenia wydarzenia” podróży odbiorcy i są zależne od otrzymania grantu.

W kolejnym kroku opracowana zostanie procedura ewakuacyjna uwzględniająca potrzeby różnych grup osób z niepełnosprawnościami. Biblioteka zostanie wyposażona w krzesła ewakuacyjne, maty transportowe, a personel przejdzie szkolenie z zakresu obsługi sprzętu i prowadzenia ewakuacji zgodnie z uniwersalnymi standardami bezpieczeństwa. Działanie to obejmuje etap poruszania

się po instytucji i odnosi się do obszarów ruchu, czucia i rozumienia, zwiększając poczucie bezpieczeństwa uczestników.

Rozszerzona zostanie baza dostępnych materiałów – zakupione zostaną książki łatwe do czytania, publikacje AAC, książki dotykowe, gry i pomoce sensoryczne. Opracowana zostanie co najmniej jedna lokalna legenda językiem prostym. Zasoby te będą wykorzystywane podczas planowanych wydarzeń dostępnych, wspierając aktywne uczestnictwo osób w obszarze czucia i rozumienia.

W zakresie komfortu podczas wydarzeń planowane jest zapewnienie klimatyzacji oraz udostępnienie w pełni dostosowanej toalety na parterze, co umożliwi swobodne korzystanie z przestrzeni osobom z ograniczoną mobilnością oraz zmniejszy przeciążenie sensoryczne uczestników.

Priorytetowym działaniem będzie organizacja dwóch wydarzeń dostępnych z udziałem środowiska osób ze szczególnymi potrzebami: Stowarzyszeniem Rodzin i Przyjaciół Osób w spektrum autyzmu „AUtopozytywni”, Szkoły oraz Przedszkola „AutoStop”.

Pierwszym będzie gra „Nowe otwarcie”, ukazująca nowe możliwości, nowe teksty kultury dostępnej, odmienione przestrzenie. Punkty gry zlokalizowane w różnych strefach biblioteki. Przygotowane zostaną co najmniej trzy punkty gry: w jednym Uczestnicy będą korzystać z nowych dostępności (np. strefa wyciszenia z pakietami sensorycznymi), w drugim zetkną się z zasobami biblioteki, w tym dostępnymi tekstami kultury i materiałami sensorycznymi, w trzecim spotkają się z pracownikami IK. Nacisk położony na obszar czucia i rozumienia. Celem gry będzie przejście przez wszystkie punkty gry i zebranie punktów, które będą wymieniane na okolicznościowe pamiątki, nawiązujące do kultury regionu i biblioteki.

Drugim będą rodzinne warsztaty sensoryczne dla dzieci młodszych i ze specjalnymi potrzebami wraz z ich rodzinami związane tematycznie z regionem. Wykorzystane zostaną nowe funkcjonalności i możliwości IK, m.in. warsztaty odbędą się w dostosowanej sali warsztatowej, będzie możliwość skorzystania pakietów wyciszających oraz zakupionych pakietów z materiałami senso-plastycznymi.

Organizacja wydarzeń obejmie etap komunikacji i doświadczenia wydarzenia, a także obszary czucia i rozumienia.

Dodatkowo w sali warsztatowej zostanie zainstalowana stacjonarna pętla indukcyjna, a zakupione mobilne pętle indukcyjne umożliwią dostęp do przekazu werbalnego w różnych częściach biblioteki, zwiększając dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i poprawiając komfort sensoryczny.

Wszystkie powyższe działania są zależne od otrzymania grantu i mają na celu wdrożenie Modelu Dostępnej Kultury poprzez kompleksowe działania obejmujące obszary: czucie, rozumienie, ruch i słuch.

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie długoterminowej, to jest do końca 2030 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie.

Limit słów: maksymalnie 500.

W perspektywie do 2030 roku Sąddecka Biblioteka Publiczna – Oddział dla Dzieci i Młodzieży planuje konsekwentne usuwanie barier dostępności oraz rozwój oferty kulturalnej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Działania będą obejmować zarówno przestrzeń i infrastrukturę, jak i zasoby oraz kompetencje kadry, zgodnie z Modelem Dostępnej Kultury i jego obszarami: rozumienie, czucie, ruch i słuch.

Ważnym kierunkiem rozwoju będzie dostępność architektoniczna, która zostanie zrealizowana niezależnie od pozyskania środków grantu. Instytucja podejmie prace związane z montażem windy, reorganizacją parteru oraz dostosowaniem toalety na

piętrze. Modernizacja przestrzeni wpłynie na etap poruszania się po instytucji i pozwoli na poszerzenie form działań, np. wystawy, wernisaże i spotkań kulturalne czy integracyjne.

Kolejnym działaniem będzie powiększenie zasobów dostępnych tekstów kultury i materiałów sensorycznych, co pozostaje niezależne od otrzymania grantu. Do końca 2030 roku planowany jest zakup i udostępnienie książek w języku prostym, publikacji AAC, materiałów dotykowych i sensorycznych. Dzięki temu oferta edukacyjna i kulturalna zostanie dostosowana do osób w obszarze rozumienia i czucia, a biblioteka stanie się miejscem otwartym na różnorodne potrzeby odbiorców.

Rozszerzona zostanie także oferta wydarzeń dostępnych. Jeśli instytucja uzyska dofinansowanie, możliwe będzie uruchomienie nowych form spotkań i warsztatów, takich jak:

- Warsztaty sensoryczne dla dzieci – czytanie/doświadczenie książek wzmocnione doznaniem sensorycznymi, prowadzone przy użyciu dedykowanych pomocy.
- Warsztaty rodzinne „Czytam obrazami” – integracyjne zajęcia dla dzieci młodszych i niewerbalnych oraz ich rodzin związane z przygotowaniem własnych książeczek.
- Teatrzyk obrazkowy – cykliczne zajęcia w oparciu o formy pracy łączące obraz i słowo proste w rozumieniu.
- Zajęcia literackie, biblioteczne np. wspólne czytanie bajek z wykorzystaniem książeczek komunikacyjnych.
- Gry miejskie – kontynuacja działań z 2026 r., wydarzenia skoncentrowane wokół książek, pozwalające na integrację uczestników i pełniejsze wykorzystanie dostępnych tekstów kultury.
- Udostępnianie (wypożyczanie) legend sądeckich w prostym języku.

Wydarzenia te będą realizowane we współpracy ze Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób w spektrum autyzmu „AUtopozytywni”, Szkoły oraz Przedszkola „AutoStop”.

Niezależnie od grantu biblioteka planuje organizację warsztatów teatralnych połączonych z przygotowaniem rekwizytów, elementów scenografii i kostiumów przy współpracy ze Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo i Umysłowo „Nadzieja”.

Niezależnie od otrzymania grantu organizowane będą regularne szkolenia w zakresie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, ewakuacji oraz stosowania sprzętu wspierającego. Dzięki temu uczestnicy wydarzeń będą mogli czuć się bezpiecznie i komfortowo zarówno w codziennym korzystaniu z instytucji.

Podejmowane działania odpowiadają na zdiagnozowane bariery, takie jak brak uporządkowanej przestrzeni sensorycznej, niedostatek materiałów dostępnych, brak klimatyzacji i pętli indukcyjnej, niewystarczająca dostępność toalet oraz brak procedur ewakuacyjnych. Wdrożenie zmian w zakresie infrastruktury, organizacji i programów pozwoli instytucji zapewnić pełniejsze uczestnictwo w życiu kulturalnym osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym. Część działań zostanie zrealizowana niezależnie od finansowania, a pozostałe – wymagające zakupu sprzętu i materiałów – będą możliwe do realizacji przy wsparciu z grantu w II etapie projektu.

Opis tego, jakie znaczenie dla realizacji celów krótkoterminowego i długoterminowego będzie miało ewentualne uzyskanie grantu.

Limit słów: maksymalnie 500.

Uzyskanie grantu ma kluczowe znaczenie dla realizacji celów krótkoterminowych i w dużej mierze determinuje możliwość ich pełnej realizacji. To właśnie dzięki grantowi możliwe będzie wprowadzenie rozwiązań, które znacząco poprawią poziom bezpieczeństwa, komfortu i dostępności w Sądeckiej Bibliotece Publicznej – Oddziale dla Dzieci i Młodzieży. Grant pozwoli na opracowanie i wdrożenie procedur ewakuacyjnych uwzględniających potrzeby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, a także na zakup specjalistycznego sprzętu umożliwiającego bezpieczne opuszczenie budynku w sytuacjach kryzysowych. Jednocześnie pracownicy instytucji zostaną przeszkoleni w zakresie obsługi sprzętu oraz prowadzenia ewakuacji, co realnie przełoży się na ich gotowość do szybkiego

i skutecznego reagowania. W efekcie zmniejszy się ryzyko wykluczenia tych użytkowników, którzy dotychczas byli szczególnie narażeni na brak odpowiedniego wsparcia, zwłaszcza dzieci, osoby starsze oraz osoby z obszaru ruchu, rozumienia i czucia.

Równolegle, grant umożliwi wdrożenie rozwiązań wspierających komfort uczestników wydarzeń, takich jak stworzenie strefy wyciszenia, uporządkowanie przestrzeni sensorycznej czy udostępnienie materiałów wspomagających regulację bodźców. Dzięki temu biblioteka stanie się miejscem bardziej przyjaznym osobom ze spektrum autyzmu, z ADHD, zaburzeniami lękowymi czy nadwrażliwościami sensorycznymi, a także osobom starszym.

Odbiorcy będą mogli doświadczać wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych w sposób dostosowany do ich indywidualnych potrzeb, bez obaw o przeciążenie czy dyskomfort. Takie działania nie tylko usuną zdiagnozowane bariery, ale również wzmocnią wizerunek instytucji jako miejsca nowoczesnego i inkluzywnego, które świadomie odpowiada na potrzeby swojej społeczności. Kultura dostępności i otwartości zostanie w ten sposób trwale wpisana w misję biblioteki, wpływając na sposób organizacji wydarzeń, komunikację z odbiorcami oraz kształtowanie relacji z lokalnym środowiskiem.

W odniesieniu do celów długoterminowych znaczenie uzyskania grantu jest mniejsze i nie warunkuje ich realizacji. Biblioteka planuje bowiem stopniowe zwiększanie dostępności infrastruktury oraz zasobów sprzętowych niezależnie od dodatkowego finansowania. Przewidywana modernizacja obejmuje m.in. montaż windy, otwarcie przestrzeni parteru i zapewnienie w pełni dostępnej toalety na piętrze, co stworzy warunki do bezpiecznego i swobodnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w wydarzeniach organizowanych w Oddziale. Ponadto biblioteka konsekwentnie będzie rozwijać bazę dostępnych tekstów kultury i materiałów sensorycznych, a także poszerzać ofertę wydarzeń kulturalnych o nowe formy zajęć i spotkań, odpowiadające na potrzeby odbiorców w obszarach rozumienia, czucia, ruchu i słuchu.

Tym samym, podczas gdy realizacja celów krótkoterminowych jest wprost uzależniona od uzyskania grantu, cele długoterminowe będą realizowane

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

niezależnie, w ramach strategicznych planów rozwoju instytucji. W obu przypadkach celem nadrzędnym pozostaje stworzenie przyjaznej i inkluzywnej przestrzeni kultury, w której wszystkie osoby – niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy stopnia sprawności – będą mogły czuć się bezpiecznie, komfortowo i w pełni uczestniczyć w ofercie biblioteki.